

БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Баянхонгор аймгийн Баянцагаан сумын ХХС-ийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: БНА-2024/164/НА- СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Баянхонгор хот 2024 оны 02 дугаар сарын 23-ний өдөр	Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын Дарга, тэргүүлэх аудитор Б.Мөнхбат Утас: 70442584 Цахим хаяг: munkhbatb@audit.gov.mn Ахлах аудитор М.Алтантуяа Утас: 70442424 Цахим хаяг: altantuyam@audit.gov.mn Аудитор Д.Цэдэвцэвээн Утас: 89204984 Цахим хаяг: Tsedevtseveend@audit.gov.mn
---	--

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Нэг: Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

1.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

1.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан (төгрөгөөр)

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>264,609,301.00</u>	<u>267,568,193.00</u>
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	59,785,713.00	64,372,780.00
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	59,785,713.00	64,372,780.00
3121	Төгрөг	59,785,713.00	64,372,780.00
31211	Төрийн сангийн харилцах	59,785,713.00	64,372,780.00
33	АВЛАГА	204,823,588.00	203,195,413.00
336	Зээлийн авлага	204,823,588.00	203,195,413.00
3361	Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлийн авлага	204,823,588.00	203,195,413.00
33612	Хувь хүмүүст олгосон зээл	204,823,588.00	203,195,413.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>264,609,301.00</u>	<u>267,568,193.00</u>
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>264,609,301.00</u>	<u>267,568,193.00</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	264,609,301.00	267,568,193.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	264,609,301.00	267,568,193.00
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	264,609,301.00	264,609,301.00
51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	2,958,892.00
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	<u>264,609,301.00</u>	<u>267,568,193.00</u>

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан (төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	00.00	3,163,892.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	00.00	3,163,892.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	00.00	3,163,892.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	00.00	3,163,892.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	00.00	3,163,892.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	00.00	205,000.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	00.00	205,000.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	00.00	205,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	00.00	205,000.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	00.00	205,000.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	<u>00.00</u>	<u>2,958,892.00</u>
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	<u>00.00</u>	<u>2,958,892.00</u>

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан (төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	00.00	68,792,067.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	00.00	68,792,067.00

120	Нийтлэг татварын бус орлого	00.00	68,792,067.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	00.00	68,792,067.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	00.00	68,792,067.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	00.00	64,205,000.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	00.00	64,205,000.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	00.00	64,205,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	00.00	64,205,000.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	00.00	64,205,000.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	00.00	4,587,067.00
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	00.00	4,587,067.00
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	00.00	59,785,713.00
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	00.00	64,372,780.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан (төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Бусад	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2013 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C08	2014 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	00.00	00.00	264,609,301.00	00.00	264,609,301.00
D01	2015 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	00.00	00.00	264,609,301.00	00.00	264,609,301.00
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	00.00	00.00	264,609,301.00	00.00	264,609,301.00
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	2,958,892.00	00.00	2,958,892.00
D09	2015 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	00.00	00.00	267,568,193.00	00.00	267,568,193.00

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан (төгрөгөөр)

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Өмнөх оны		Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	165,000,000.00	118,328,000.00	110,704,300.00	64,205,000.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	165,000,000.00	118,328,000.00	110,704,300.00	64,205,000.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	165,000,000.00	118,328,000.00	110,704,300.00	64,205,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	165,000,000.00	118,328,000.00	110,704,300.00	64,205,000.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	165,000,000.00	118,328,000.00	110,704,300.00	64,205,000.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	165,000,000.00	63,231,050.00	110,704,300.00	68,792,067.00
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	165,000,000.00	63,231,050.00	110,704,300.00	68,792,067.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	70,000,000.00	63,231,050.00	60,704,300.00	68,792,067.00
1200043	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	95,000,000.00	00.00	50,000,000.00	00.00
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	00.00	114,882,663.00	00.00	59,785,713.00
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	00.00	59,785,713.00	00.00	64,372,780.00
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	00.00	00.00	00.00	4,545.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	00.00	00.00	00.00	4,545.00

Гурав. Аудитын илрүүлэлт:

Аудитаар нийт 1,940.2 мянган төгрөгийн алдаа илэрснээс аудитын явцад залруулав. Үүнд:

1. Хоршоо хөгжүүлэх сангийн Монгол банкны зээлийн мэдээллийн сангийн программд зээлдэгчийн гэрээний хугацаанд төлөх хүүгийн орлогыг авлагын дүн дээр нэмж тооцон нягтлан бодогч тусгасан ба 2023 оны зээлдэгч нарт олгосон зээлийн хүүгийн илүү тусган тооцож байгаа 1,940,281 төгрөгийг санхүүгийн тайланд залруулав. Цаашид хүүгийн орлогыг аккураль сууриар зөв тооцон санхүүгийн тайланд тусгаж байх.

Аудитаар нийт 16,841.3 мянган төгрөгийн 2 зөрчил илэрснээс, зөрчлийг арилгах албан шаардлага өгсөн.

3.2 Албан шаардлага

3.2.1 Хоршоо хөгжүүлэх сангаас зээл авсан 12 зээлдэгчийн 16,841,343 (Арван зургаан сая найман зуун дөчин нэгэн мянга гурван зуун дөчин гурав) төгрөгийн зээл хугацаа хэтэрсэн байна.

Энэ нь зээлдэгтэй байгуулсан зээлийн гэрээний 4.1-т "Зээлдэгч хавсралтад заасан зээлийн эргэн төлөлтийн хуваарийн дагуу төлж, дуусгана" гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зээлдэгч нараар хугацаа хэтэрсэн зээлийг төлүүлж, төлөгдөөгүй тохиолдолд зээлдэгч нарыг зээлийн гэрээний 7.1.4-т заасны дагуу холбогдох хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлэн арга хэмжээ авах.

3.2.2 Баянцагаан сумын ХХС-ийн цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий зарлагын гүйлгээг мэдээлэхдээ нийт 8,000,000.00 төгрөгийн 1 гүйлгээг мэдээлээгүй байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.5 дахь "Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага дараах мэдээллийг долоо хоногийн дотор мэдээлнэ: цалингийн зардлаас бусад

таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр” гэснийг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Байгууллагын шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст 8,000,000 төгрөгийн 1 гүйлгээг нөхөн мэдээлэх албан шаардлага өгч завсрын аудитаар залруулсан.

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Хоршоо хөгжүүлэх сангийн Монгол банкны зээлийн мэдээллийн сангийн программд зээлдэгчийн гэрээний хугацаанд төлөх хүүгийн орлогыг авлагын дүн дээр нэмж тооцон нягтлан бодогч тусгасан ба 2023 оны зээлдэгч нарт олгосон зээлийн хүүгийн илүү тусган тооцож байгаа 1,940,281 төгрөгийг санхүүгийн тайланд залруулав. Цаашид хүүгийн орлогыг аккураль сууриар зөв тооцон санхүүгийн тайланд тусгаж байх.	1	1,940.2					1	1,940.2				
Дүн	1	1,940.2					1	1,940.2				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл (мянган төгрөгөөр)

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Хоршоо хөгжүүлэх сангаас зээл авсан 12 зээлдэгчийн 16,841,343 (Арван зургаан сая найман зуун дөчин нэгэн мянга гурван зуун дөчин гурав) төгрөгийн зээл хугацаа хэтэрсэн байна.	1	16,841.3			1	16,841.3						
Дүн	1	16,841.3			1	16,841.3			0	0	0	0

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал (мянган төгрөгөөр)

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил	Үүнээс
--------------------	-------------	--------

			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Баянцагаан сумын ХХС-ийн цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий зарлагын гүйлгээг мэдээлэхдээ нийт 8,000,000.00 төгрөгийн 1 гүйлгээг мэдээлээгүй байна.	1	8,000.0			1	8,000.0		
Дүн	1	8,000.0	0	0	1	8,000.0	0	0

---oOo---

БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2024 оны 02 сарын 23 өдөр

Дугаар 62/А0571131/БНА-2024/
164/НА-СТА-ТШЗ

Номгон

Зөрчил арилгуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд тодорхойлсон Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Баянцагаан сумын Хоршоо хөгжүүлэх сангийн 2023 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Хоршоо хөгжүүлэх сангаас зээл авсан 12 зээлдэгчийн 16,841,343 (Арван зургаан сая найман зуун дөчин нэгэн мянга гурван зуун дөчин гурав) төгрөгийн зээл хугацаа хэтэрсэн байна.

Энэ нь зээлдэгчтэй байгуулсан зээлийн гэрээний 4.1 дэх хэсэг “ зээлдэгч хавсралтад заасан зээлийг эргэн төлөлтийн хуваарийн дагуу төлж, дуусгана” гэснийг зөрчсөн байна.

Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх “Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө”, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.2.1.11 дэх “хууль, тогтоомж гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал” гэснийг тус тус үндэслэн **ШААРДАХ** нь:

1.Зээлдэгч нараар хугацаа хэтэрсэн зээлийг төлүүлж сумын Хоршоо хөгжүүлэх санд төвлөрүүлж, хэрэгжүүлээгүй бол зээлдэгч нарыг зээлийн гэрээний 7.1.4 дэх хэсэгт заасны дагуу хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлэх арга хэмжээ авч нотлох баримтыг FAS системд оруулж, нотлох баримтыг 2024 оны 05 дугаар сарын 01-ны дотор Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэх¹

5040232

¹ Монгол Улс, Баянхонгор аймаг, Баянхонгор сум, Нутгийн удирдлагын ордон 3 давхар

2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Баянцагаан сумын Засаг дарга Н.Гансүх, нягтлан бодогч Т.Одмаа нарт даалгав^{2,3}.

АЛБАН ШААРДЛАГЫГ ӨГСӨН⁴:

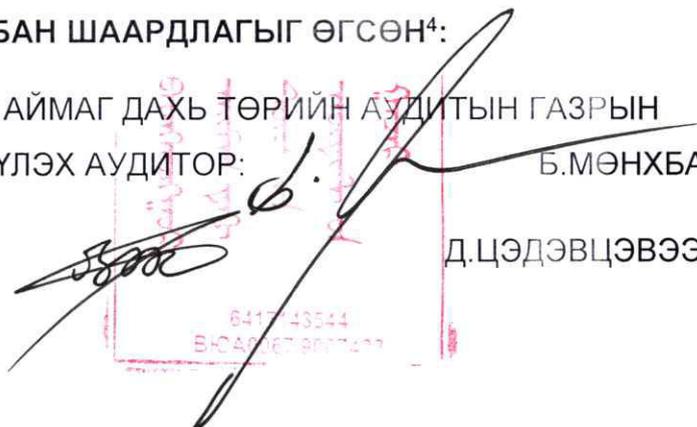
БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР:

Б.МӨНХБАТ

АУДИТОР:

Д.ЦЭДЭВЦЭВЭЭН

² Захиргааны ерөнхий хуулийн 94 дүгээр зүйлийн 94.1 "Захиргааны актыг энэ хуульд заасан журмын дагуу мэдэгдсэнээс хойш 30 хоногийн дотор гомдлыг хянан шийдвэрлэх захиргааны байгууллагад гаргана."

³ Монгол улсын ерөнхий аудиторовын 2020 оны А/106 дугаар тушаалаар баталсан "Төрийн аудитын байгууллагаас аудит хийх журам"-ын 5.5 "Аудитад хамрагдагч нь аудитын тайлангийн төслийн өөрт холбогдох хэсэгтэй танилцах, санал өгөх, албан шаардлага, төлбөрийн акт, эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хөндсөн гэж үзвэл эрх бүхий албан тушаалтанд гомдол гаргах эрхтэй"

⁴ Төрийн аудитын тухай хуулийн 42.1-т энэ хуулийн 16 дугаар зүйлд заасан этгээд, хүчин төгөлдөр болсон албан шаардлага, төлбөрийн актыг хугацаанд нь биелүүлээгүй, аудитын үйл ажиллагаанд саад учруулсан, санхүүгийн тайлангийн аудитаар сөрөг дүгнэлт авсан, хуулиар хориглосон үйл ажиллагаа явуулсан, албан үүргээ биелүүлээгүй, албан тушаалын бүрэн эрхээ хэтрүүлсэн нь аудитаар илэрсэн бол тухайн албан хаагчид сахилгын шийтгэл ногдуулах үндэслэл болно